

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 29.4.2009
COM(2009) 206 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport privind funcționarea Regulamentului nr. 1/2003

{SEC(2009)574}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport privind funcționarea Regulamentului nr. 1/2003

1. INTRODUCERE

1. Regulamentul 1/2003¹, element cheie al modernizării normelor și procedurilor de aplicare a legislației antitrust a Uniunii Europene, a intrat în vigoare la 1 mai 2004. Articolul 44 din Regulamentul 1/2003 prevede că, până la 1 mai 2009, adică după 5 ani de aplicare, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind funcționarea acestuia.
2. Regulamentul 1/2003 a fost rezultatul celei mai exhaustive reforme a procedurilor de aplicare a articolelor 81 și 82 din Tratatul CE, începând din 1962. Principalele sale caracteristici sunt:
 - abolirea practicii notificării către Comisie a acordurilor de afaceri, permițându-i astfel Comisiei să își concentreze resursele asupra activității importante de combatere a cartelurilor și asupra altor încălcări grave ale normelor antitrust;
 - conferirea de competențe autorităților naționale în domeniul concurenței și instanțelor naționale, în vederea aplicării integrale a normelor comunitare antitrust, astfel încât să existe mai multe entități care să asigure respectarea lor și, în consecință, o aplicare mai extinsă a normelor comunitare antitrust;
 - Condiții echitabile pentru întreprinderile care desfășoară activități economice transfrontaliere, din moment ce toate entitățile care asigură respectarea normelor comunitare în materie de concurență, inclusiv autoritățile naționale în domeniul concurenței și instanțele naționale, sunt obligate să aplice normele comunitare antitrust în cazurile care afectează comerțul dintre statele membre;
 - o cooperare strânsă între Comisie și autoritățile naționale în domeniul concurenței în cadrul Rețelei Europene a Concurenței („REC”);

¹ Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO 2003 L1, 4.1.2003, p. 1), modificat prin Regulamentul (CE) nr. 411/2004 al Consiliului din 26 februarie 2004 de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3975/87 și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3976/87 și (CE) nr. 1/2003 în legătură cu transportul aerian dintre Comunitate și țările terțe (JO L 68, 6.3.2004, p. 1) și Regulamentul (CE) nr. 1419/2006 al Consiliului din 25 septembrie 2006 de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 4056/86 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a dispozițiilor articolelor 85 și 86 din tratat la transportul maritim și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1/2003 în sensul extinderii domeniului de aplicare al acestuia pentru a include cabotajul și serviciile tramp internaționale (JO L 269, 28.9.2006, p. 1).

- instrumente de punere în aplicare consolidate, aflate la dispoziția Comisiei, pentru ca aceasta să fie mai bine pregătită în vederea detectării și luării de măsuri în cazurile de încălcare a normelor antitrust.
3. În contextul Regulamentului nr.1/2003, Comisia a adoptat, de asemenea, Regulamentul nr.773/2004² al Comisiei de punere în aplicare, precum și șase noi comunicări și orientări ale Comisiei³.
 4. Raportul reprezintă o încercare de a face un bilanț, al cărui scop este acela de a înțelege și evalua modul în care s-a derulat procesul de modernizare a aplicării normelor comunitare antitrust, în primii cinci ani. El trebuie să fie citit în coroborare cu documentul de lucru al Comisiei care îl însoțește și care conține o analiză mai detaliată.
- 2. O SCHIMBARE A SISTEMULUI: DE LA SISTEMUL DE NOTIFICARE LA APLICAREA DIRECTĂ A ARTICOLULUI 81 ALINEATUL (3) DIN TRATATUL CE**
5. Regulamentul nr. 1/2003 a introdus o schimbare fundamentală a cadrului de aplicare a articolelor 81 și 82 din Tratatul CE. A înlocuit sistemul centralizat de notificare și autorizare creat prin Regulamentul nr. 17, cu un sistem de punere în aplicare având la bază aplicarea directă și integrală a articolelor 81 și 82 din Tratatul CE.
 6. În temeiul Regulamentului 1/2003, Comisia, autoritățile naționale în domeniul concurenței și instanțele au competența de a aplica integral articolele 81 și 82 din Tratatul CE. În special, acordurile care cad sub incidența articolului 81 alineatul (1) din Tratatul CE, dar care îndeplinesc și condițiile de la articolul 81 alineatul (3) din Tratatul CE sunt acum valabile și aplicabile în mod direct, nefiind necesară în acest scop nicio decizie anterioară. În contextul aplicării normelor de către autoritățile publice, condițiile de la articolul 81 alineatul (3) sunt examinate în principal atunci când dispoziția respectivă este invocată ca apărare în cazurile legate de aplicare.
 7. Trecerea de la un sistem de notificare și autorizare administrativă la unul de aplicare directă, a fost remarcabil de ușoară în practică. În ansamblu, nici practica Comisiei și a autorităților naționale de aplicare, nici experiența raportată de comunitatea de afaceri și de cea juridică nu au indicat dificultăți majore în aplicarea directă a articolului 81 alineatul (3) din Tratatul CE, fapt larg salutat de părțile interesate.

² Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO L 123, 27.4.2004, p. 18), modificat prin Regulamentul (CE) nr. 622/2008 al Comisiei din 30 iunie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 773/2004 în ceea ce privește desfășurarea procedurii de tranzacționare în cazurile privind cartelurile (JO L 171, 1.7.2008, p. 3).

³ Pachetul de modernizare, cf. Comunicarea Comisiei privind cooperarea în cadrul rețelei autorităților de concurență (JO C 101, 27.4.2004, p.43), Comunicarea Comisiei privind cooperarea dintre Comisie și instanțele din statele membre în ceea ce privește aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO C 101, 27.4.2004, p. 54), Comunicarea Comisiei privind îndrumările informale referitoare la problemele noi care apar în cazuri individuale cu privire la articolele 81 și 82 din Tratatul CE (scrisori de îndrumare) (JO C 101, 27.4.2004, p. 78), Comunicarea Comisiei privind examinarea de către Comisie a plângerilor depuse în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO C 101, 27.4.2004, p. 65), Orientările privind conceptul de efect asupra comerțului prevăzut la articolele 81 și 82 din tratat (JO C 101, 27.4.2004, p. 81) și Orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat (JO C 101, 27.4.2004, p. 97).

8. Schimbarea sistemului a sprijinit o modificare a priorităților Comisiei, permițându-i acesteia concentrarea propriilor resurse asupra unor domenii în care poate contribui semnificativ la aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE. Această abordare proactivă este în mod clar ilustrată de lansarea de anchete pe scară largă în sectoare cheie ale economiei UE, cu impact direct asupra consumatorilor. Comisia a pus, de asemenea, în aplicare, în toate domeniile activității și politicii antitrust, în afara domeniului cartelurilor, o abordare care are în vedere într-o mai mare măsură efectele. Poziția mai proactivă a Comisiei este ilustrată în continuare printr-o creștere, în comparație cu perioadele anterioare, a numărului de decizii legate de aplicare adoptate.
9. Reforma normelor antitrust a condus la trecerea de la facilitarea acordurilor individuale la sprijinirea unui sistem în care accentul cade asupra îndrumării generale care poate fi în folosul a numeroase întreprinderi și al altor autorități de aplicare. Acesta a fost un proces pe care Comisia îl începuse deja înainte de 2004 pentru restricțiile verticale⁴ și acordurile de cooperare orizontală⁵. Pachetul de modernizare din 2004 includea orientări generale privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din Tratatul CE⁶, iar regulamentul privind exceptarea pe categorii a transferului de tehnologie și orientările aferente au fost adoptate în același an⁷. La 9 februarie 2009, Comisia a publicat, ca răspuns la numărul mare de solicitări formulate de mai multe părți interesate, orientări privind prioritățile sale în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE în cazul practicilor de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante⁸. În ceea ce privește îndrumarea individuală, Comisia își menține în continuare angajamentul ferm de a furniza îndrumare întreprinderilor care se confruntă cu întrebări noi sau nesoluționate, în conformitate cu Comunicarea privind îndrumările informale⁹. Cu toate acestea Comisia a primit foarte puține solicitări în acest sens pe durata perioadei de referință.

3. PROCEDURILE URMATE DE COMISIE ÎN TEMEIUL REGULAMENTULUI 1/2003

10. Regulamentul nr. 1/2003 a dotat Comisia cu un set reînnoit de competențe de aplicare, permițându-i acesteia atingerea obiectivelor sale principale legate de o aplicare eficace și coerentă. Comisia a făcut uz în mod activ și cu succes în ansamblu, de competențele sale noi sau revizuite, în vederea unei aplicări eficace.

⁴ Regulamentul (CE) nr. 2790/1999 al Comisiei din 22 decembrie 1999 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat categoriilor de acorduri verticale și practici concertate (JO L 336, 29.12.1999, p. 21-25) și Comunicarea Comisiei referitoare la orientările privind restricțiile verticale (JO C 291, 13.10.2000, p. 1).

⁵ Regulamentul (CE) nr. 2658/2000 al Comisiei din 29 noiembrie 2000 de aplicare a articolului 81 alineatul (3) din tratat categoriilor de acorduri de specializare (JO L 304, 5.12.2000, p.3), Regulamentul (CE) nr. 2659/2000 al Comisiei din 29 noiembrie 2000 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat unor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare (JO L 304 5.12.2000, p.7) și Orientările privind aplicabilitatea articolului 81 din Tratatul CE la acordurile de cooperare orizontală (JO C 3, 6.1.2001, p.2).

⁶ Orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat (JO C 101, 27.4.2004, p. 97).

⁷ Regulamentul (CE) nr. 772/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie (JO L 123, 27.4.2004, p. 11-17).

⁸ JO C 45, 24.2.2009, p. 7.

⁹ Comunicarea Comisiei privind îndrumările informale, a se vedea nota de subsol 3.

11. Regulamentul 1/2003 a clarificat și consolidat competențele de investigație ale Comisiei (articolele 17-22). Anchetele sectoriale au devenit unul din instrumentele sale cheie de investigație și i-au permis identificarea deficiențelor în ceea ce privește concurența din sectoarele gazului și electricității, retailului bancar, al asigurărilor pentru persoanele juridice, precum și din sectorul farmaceutic. Acestea au furnizat numeroase elemente concrete care au sprijinit Comisia în aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE în cazuri individuale.
12. Competențele noi sau revizuite au fost utilizate în măsura în care au fost necesare în cazurile investigate. Au fost utilizate cu regularitate competența de a sigila, precum și competența de a adresa întrebări legate de fapte sau documente, în timpul inspecțiilor la sediile întreprinderilor. Au fost efectuate inspecții în incinte unde nu se desfășoară activități economice în două împrejurări¹⁰. Regulamentul 1/2003 a introdus, de asemenea, competența de a adresa întrebări persoanelor juridice și fizice cu consimțământul acestora. Deși Comisia a utilizat acest instrument cu regularitate, experiența a demonstrat că absența sancțiunilor pentru răspunsuri false sau care induc în eroare poate fi un factor care descurajează furnizarea de declarații corecte și complete. Mai mult, Comisia a făcut rar uz de competența de a solicita autorităților naționale în domeniul concurenței de a efectua inspecții în numele său, conform dispozițiilor articolului 22 alineatul (2). Ar fi probabil utilă continuarea reflecției pe marginea acestor două chestiuni prezentate anterior.
13. Regulamentul nr. 1/2003 a introdus un set nou de decizii. Principala inovație o reprezintă articolul 9 care îi permite Comisiei să facă obligatorii angajamentele propuse de întreprinderi și să le oblige să le respecte. Comisia a făcut uz de aceasta la adoptarea a 13 decizii. Articolul 9 are drept obiectiv întărirea eficienței și eficacității administrative în soluționarea unor probleme de concurență identificate de către Comisie, atunci când întreprinderile în cauză propun din proprie inițiativă angajamente în vederea rezolvării problemelor respective. Articolul asigură o evoluție rapidă a pieței și a adus o valoare adăugată considerabilă, în comparație cu Regulamentul 17, în care nu era pusă la dispoziție nici o posibilitate de constrângere pentru cazurile soluționate prin angajamente informale.
14. Comisia a adoptat numeroase decizii de interdicție în conformitate cu articolul 7 din regulamentul. Acea dispoziție prevede în mod explicit competența de a impune măsuri corective structurale. Până la această dată, Comisia nu a făcut uz de această competență. Totuși, a acceptat drept angajamente¹¹ unele schimbări structurale.
15. Pe parcursul perioadei de referință, Comisia nu a adoptat decizii în conformitate cu articolul 10 din regulamentul. Acest instrument a fost creat în principal pentru a se asigura coerența. Eforturile extinse ale Rețelei Europene a Concurenței în promovarea unei aplicări coerente a normelor comunitare antitrust au făcut inutilă, până în prezent, recurgerea la acest instrument.
16. Regulamentul nr. 1/2003 a preluat din Regulamentul nr. 17 posibilitatea, pentru persoanele care pot demonstra un interes legitim, de a formula o plângere oficială,

¹⁰ A se vedea comunicatul de presă al Comisiei IP/09/137 referitor la cazul recent soluționat privind cartetul *Marine Hoses*.

¹¹ E.ON piața germană a energiei electrice, JO C 36, 13.2.2009, p.8 și cazul RWE Gas Foreclosure, a se vedea Comunicatul de presă al Comisiei IP/09/410 din 18.3.2009.

beneficiind astfel de anumite drepturi procedurale. Comisia este favorabilă plângerilor care conduc la cazuri prioritare și îi încurajează pe autorii acestora să furnizeze elemente consistente în susținerea lor. În același timp, ar trebui să fie analizată în continuare simplificarea modalităților de soluționare a plângerilor care nu conduc la apariția unor cazuri prioritare, în conformitate cu jurisprudența instanțelor comunitare.

17. Amenzile cu efect disuasiv suficient, împreună cu un program eficace de clemență, constituie armele cele mai eficiente ale arsenalului Comisiei pentru combaterea cartelurilor, în special. Temeiul juridic pentru competența Comisiei de a aplica amenzi în cazul încălcării legislației în domeniul concurenței în temeiul Regulamentului nr. 1/2003, a fost în principal preluat din Regulamentul nr. 17. Comisia poate aplica întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi care încalcă normele, amenzi care să nu depășească 10% din cifra totală de afaceri din anul de activitate precedent. Comisia și-a dezvoltat și perfecționat în continuare politica de aplicare a amenzilor, în orientările sale din 2006 privind amenzile. Instanțele comunitare au analizat un număr mare de amenzi aplicate de Comisie și au validat într-o mare măsură abordarea Comisiei.
18. Regulamentul nr. 1/2003 a introdus sancțiuni mai eficace pentru nerespectarea obligațiilor ce revin întreprinderilor în contextul investigațiilor. Comisia a făcut uz pentru prima oară de această dispoziție aplicând o amendă de 38 de milioane € pentru desfacerea unui sigiliu¹². O altă îmbunătățire importantă introdusă de Regulamentul nr. 1/2003 a reprezentat-o creșterea substanțială a plafoanelor penalităților cu titlu cominatoriu care pot fi aplicate în cazul nerespectării unei decizii a Comisiei. Experiența legată de această dispoziție a demonstrat că procedura prevăzută la articolul 24 se poate dovedi a fi relativ lungă și complicată¹³ și de aceea ar putea fi analizată posibilitatea unei îmbunătățiri.

4. APLICAREA LEGISLAȚIEI COMUNITARE ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 3 DIN REGULAMENTUL NR. 1/2003

19. Articolul 3 din Regulamentul nr. 1/2003 a reglementat pentru prima dată relația dintre legislația națională în domeniul concurenței și normele comunitare în materie de concurență. Părțile interesate din comunitățile de afaceri și juridice au confirmat într-o mare măsură faptul că Regulamentul 1/2003 a contribuit în mod pozitiv la crearea unor condiții echitabile, în conformitate cu obiectivele de la Lisabona¹⁴.
20. Articolul 3 alineatul (1) obligă autoritățile naționale în domeniul concurenței și instanțele să aplice articolele 81 și 82 din Tratatul CE unor acorduri sau conduite care pot afecta comerțul dintre statele membre. Această regulă urmărește să asigure aplicarea normelor comunitare în materie de concurență la toate cazurile din domeniu. Respectarea acesteia implică, de asemenea, aplicarea integrală, în asemenea cazuri, a mecanismelor de cooperare prevăzute la articolele 11 - 13 și la

¹² E.ON, JO C 240, 19.9.2008, p. 6.

¹³ Un set complet de documente referitoare la procedura Microsoft se poate găsi la: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/microsoft/index.html>.

¹⁴ Așa numita Strategie de la Lisabona a fost convenită de către Consiliul European la Lisabona, în martie 2000 și urmărește promovarea unei creșteri economice durabile în UE.

articolul 15 din Regulamentul 1/2003. Obligația prevăzută la articolul 3 alineatul (1) de a se aplica normele comunitare în materie de concurență a condus la o sporire semnificativă a aplicării articolelor 81 și 82 din Tratatul CE, fapt ce a permis ca standardul juridic unic să devină realitate, pe o scară foarte largă.

21. Regula de convergență prevăzută la articolul 3 alineatul (2) urmărește crearea unor condiții echitabile prin asigurarea unui standard unic de evaluare a acordurilor, practicilor concertate și deciziilor asociațiilor de întreprinderi. Totuși statele membre sunt libere să adopte și să aplice o legislație națională în domeniul concurenței mai strictă decât articolul 82 din Tratatul CE, pentru a interzice sau sancționa o conduită unilaterală. Dispoziții de acest tip există în mai multe state membre și includ cu precădere: dispoziții naționale care reglementează abuzul legat de dependență economică, „negocierea de pe o poziție superioară” sau ”influența semnificativă”¹⁵; dispoziții legale privind revânzarea sub preț sau în pierdere¹⁶. legi naționale care prevăd diferite standarde de evaluare a poziției dominante¹⁷ și dispoziții naționale mai stricte pentru conduita întreprinderilor dominante.
22. Divergența standardelor privind conduita unilaterală a fost comentată în mod critic de către comunitățile de afaceri și juridice care consideră că standardele divergente fragmentează strategiile de afaceri care în general sunt formulate la scară pan-europeană sau globală. Aceasta reprezintă o chestiune care ar trebui să fie analizată în continuare, atât în ceea ce privește evaluarea amplitudinii problemelor cauzate cât și în ceea ce privește stabilirea necesității unei acțiuni la nivel european.

5. REȚEAUA EUROPEANĂ A CONCURENȚEI

23. Regulamentul nr. 1/2003 a încredințat autorităților naționale în domeniul concurenței un rol cheie în asigurarea aplicării eficiente și coerente a normelor comunitare în materie de concurență, în strânsă legătură cu Comisia. După cinci ani, se pare că obiectivul de a face să fie mai bine respectate normele comunitare în materie de concurență, asigurând totodată aplicarea lor coerentă și unitară, a fost atins în mare parte.
24. Aplicarea normelor comunitare în materie de concurență s-a intensificat într-o mare măsură după intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1/2003. La sfârșitul lunii martie 2009, fuseseră soluționate pe baza normelor comunitare în materie de concurență peste 1000 de cazuri, în sectoare diverse.
25. Împărțirea sarcinilor între autoritățile de aplicare în cadrul rețelei nu a ridicat în general probleme. Experiența celor cinci ani a confirmat faptul că mecanismele flexibile și pragmatice introduse de Regulamentul nr.1/2003 și de comunicarea privind rețeaua au funcționat bine. Neînțelegeri legate de atribuirea cazurilor au apărut în foarte puține situații și au fost soluționate rapid.

¹⁵ Norme de acest tip există în Franța, Germania, Grecia, Portugalia, Letonia, Ungaria și Irlanda.

¹⁶ Printre statele membre care interzic în mod curent revânzarea sub preț sau în pierdere se numără cu precădere Franța și Germania.

¹⁷ Un exemplu este oferit de legislația austriacă, conform căreia o întreprindere este considerată dominantă dacă se situează pe o poziție superioară în relația comercială cu clienții sau furnizorii săi.

26. În general, mecanismele de cooperare în scopul investigării faptelor, în cadrul rețelei europene a concurenței, au funcționat bine. Posibilitatea de a schimba și a utiliza informații colectate de o altă autoritate în domeniul concurenței a întărit eficiența generală în cadrul rețelei, reprezentând o condiție preliminară pentru un sistem flexibil de atribuire a cazurilor. Mai mult, deși s-au întâmpinat unele obstacole, rezultat al diversității procedurilor naționale, s-a făcut uz în mod activ, în cazurile adecvate, de competența autorităților naționale în domeniul concurenței de a efectua inspecții sau de a aplica alte măsuri de anchetare în numele unei alte autorități naționale în domeniul concurenței, acest fapt contribuind la aplicarea eficace a normelor.
27. A apărut întrebarea dacă interzicerea utilizării de către o autoritate națională în domeniul concurenței a unor informații în vederea impunerii de pedepse privative de libertate, atunci când informațiile au fost primite dintr-o jurisdicție care nu aplică asemenea pedepse, astfel cum este prevăzut la articolul 12 alineatul (3), nu este folosită excesiv și nu constituie un obstacol în calea unei aplicări eficiente. Ar fi potrivit să se examineze dacă sunt disponibile și alte opțiuni, cu respectarea deplină a drepturilor la apărare ale părților. Aceste considerații ar putea, de asemenea să fie relevante pentru discuțiile viitoare privind acordurile de cooperare internațională cu anumite jurisdicții dotate cu sisteme de presiune penală.
28. Spre sfârșitul perioadei de referință, Comisia fusese informată cu privire la peste 300 de decizii pe care autoritățile naționale în domeniul concurenței intenționau să le adopte în temeiul articolului 11 alineatul (4). Niciunul din aceste cazuri nu a condus la inițierea de către Comisie a procedurii, în temeiul articolului 11 alineatul (6), de privire a unei autorități naționale în domeniul concurenței de competența sa, din rațiuni legate de aplicarea coerentă a normelor. Experiența arată că autoritățile naționale în domeniul concurenței sunt în general ferm angajate în vederea asigurării coerenței, iar eforturile întreprinse în cadrul Rețelei Europene a Concurenței au contribuit cu succes la acest obiectiv. În conformitate cu articolul 11 alineatul (4), a fost dezvoltată practica discutării informale a acțiunii propuse de autoritatea națională, la nivel de servicii și în condiții de confidențialitate, în cadrul rețelei. Părțile interesate sunt satisfăcute în mare măsură de rezultatele aplicării normelor comunitare în materie de concurență în cadrul Rețelei Europene a Concurenței.
29. Rețeaua Europeană a Concurenței s-a dovedit a fi un forum de discuții pe marginea unor probleme generale de politică în domeniul concurenței, de succes. Dialogul constant dintre membrii rețelei, la toate nivelurile, din ultimii ani a contribuit în mod semnificativ la o aplicare coerentă a normelor comunitare în materie de concurență.
30. Deși Regulamentul nr. 1/2003 nu obligă statele membre să adopte un cadru instituțional specific în vederea punerii în aplicare a normelor comunitare în materie de concurență, multe state membre și-au întărit sau revizuit propriile structuri de aplicare în vederea optimizării eficacității lor.
31. Regulamentul 1/2003 nu reglementează sau armonizează în mod formal procedurile aplicate de autoritățile naționale în domeniul concurenței, aceasta însemnând că ele aplică aceleași norme de fond pe baza unor proceduri divergente și că pot impune

sanțiuni diverse. Regulamentul nr. 1/2003 ține cont de această diversitate¹⁸. El a condus, de asemenea la un grad semnificativ de convergență voluntară a legislațiilor statelor membre, sprijinită prin activitatea din cadrul Rețelei Europene a Concurenței.

32. Programul de model de clemență¹⁹ al Rețelei Europene a Concurenței ilustrează modul în care aceasta își poate uni forțele în vederea dezvoltării în comun a unei noi viziuni în abordarea deficiențelor reale sau resimțite din sistemul existent. Activitatea în cadrul rețelei a constituit un catalizator major în încurajarea statelor membre sau/și a autorităților naționale în domeniul concurenței de a își dezvolta propriile politici de clemență, precum și în promovarea convergenței dintre acestea. În prezent, doar două state membre nu au instituită niciun fel de politică de clemență. Programul model prevede că rețeaua europeană a concurenței va evalua până la sfârșitul lui 2008 convergența programelor de clemență. Evaluarea va constitui punctul de pornire pentru o reflecție cu privire la necesitatea unor acțiuni în continuare în acest domeniu.
33. Totuși subzistă divergențe între sistemele de aplicare ale statelor membre cu privire la aspecte importante precum amenzi, sancțiunile penale, responsabilitatea în cadrul grupurilor de întreprinderi, responsabilitatea asociațiilor de întreprinderi, succesiunea întreprinderilor, termenele de prescripție și standardul aplicabil în materie de probațiune, competența de a impune măsuri corective structurale, precum și capacitatea autorităților în domeniul concurenței ale statelor membre de a stabili, formal, priorități de aplicare. Acest aspect ar putea să merite analiză și reflecție în continuare.

6. INTERACȚIUNEA CU INSTANȚELE NAȚIONALE

34. De la intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1/2003, instanțele naționale au competența de a aplica integral ambele articole 81 și 82 din Tratatul CE. Instanțele naționale au aplicat articolele 81 și 82 în diverse sectoare și au abordat o serie de aspecte. Cu toate acestea, părțile interesate au indicat ceea ce consideră ei a fi aplicare neuniformă de către instanțele naționale a normelor comunitare în materie de concurență.
35. Regulamentul 1/2003 asigură un număr de mecanisme de promovare a unei aplicări coerente a normelor de concurență de către instanțele naționale. De la 1 mai 2004, în 18 ocazii, Comisia a emis opinii, pentru instanțele naționale, cu privire la chestiuni legate de aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE. Atât Comisia cât și autoritățile naționale în domeniul concurenței au competența de a formula observații în calitate de *amicus curiae*, în temeiul articolului 15 alineatul (3). Acesta este un instrument foarte bine folosit de către numeroase autorități naționale în domeniul concurenței. Comisia a decis să înainteze observații *amicus* în două ocazii pe durata perioadei de referință, când a considerat că era vorba de o amenințare iminentă pentru aplicarea coerentă a normelor comunitare în materie de concurență. Părțile interesate au cerut Comisiei să recurgă într-o mai mare măsură la acest instrument și

¹⁸ A se vedea la articolul 12 alineatele (2) și (3) condițiile utilizării ca mijloc de probă a informațiilor schimbate.

¹⁹ Disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

ar trebui să se reflecteze asupra modului în care această practică ar trebui să se dezvolte în continuare.

36. Regulamentul nr. 1/2003 impune statelor membre să transmită Comisiei o copie a oricărei hotărâri scrise a instanțelor naționale prin care se decide cu privire la aplicarea articolelor 81 sau 82 din Tratatul CE. Totuși, această practică nu a funcționat la parametri optimi și ar trebui să se reflecteze cu privire la opțiunile de asigurare a unui acces eficient și efectiv la hotărârile instanțelor naționale.

7. INTERFAȚA CU MĂSURILE DE APLICARE ALE ȚĂRILOR TERȚE

37. Comisia acordă o mare importanță promovării unei cooperări constructive cu autoritățile țărilor terțe; în special în cazuri de încălcare a normelor, care au o dimensiune internațională. Eficacitatea cooperării internaționale este, cu toate acestea, interdependentă de eficacitatea investigațiilor proprii ale Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE.
38. Pe durata perioadei de referință au existat probleme legate de divulgarea de informații din dosarul Comisiei în jurisdicțiile țărilor terțe. Asemenea probleme au fost întâmpinate în contextul unor litigii private din jurisdicțiile țărilor terțe și, la o scară mai limitată, în legătură cu schimbul de informații cu autoritățile publice din țările terțe.
39. Comisia este un puternic susținător al unor proceduri civile eficace pentru daune, în special pentru cele împotriva participanților la un cartel. Cu toate acestea, divulgarea de informații din dosarul Comisiei în contextul litigiilor private în jurisdicțiile țărilor terțe, în special a informațiilor prezentate voluntar pe durata investigației, poate submina în mod grav eficacitatea măsurilor autorităților publice în vederea aplicării normelor antitrust. Comisia a intervenit cu observații cu titlu de *amicus curiae* pe lângă unele instanțe din SUA, pledând împotriva divulgării informațiilor pregătite doar în scopul investigației sale. Direcția Generală Concurență a înaintat, de asemenea, Comisiei privind modernizarea normelor antitrust a Statelor Unite, un memoriu în acest scop.
40. În ansamblu există percepția că trebuie clarificat și consolidat cadrul juridic în vederea întăririi în continuare a nivelurilor existente de protecție împotriva divulgării, atât în litigiile private din jurisdicțiile țărilor terțe, cât și în schimbul de informații cu autoritățile publice ale țărilor terțe.

8. CONCLUZIE

41. Regulamentul 1/2003 a însemnat o schimbare semnificativă a modului în care este aplicată legislația europeană în domeniul concurenței. Regulamentul a îmbunătățit în mod semnificativ aplicarea de către Comisie a articolelor 81 și 82 din Tratatul CE. Acesta i-a permis Comisiei să devină mai proactivă, și să își concentreze eforturile asupra abordării punctelor slabe în ceea ce privește competitivitatea unor sectoare cheie ale economiei.
42. Normele comunitare în materie de concurență au devenit într-o mare măsură „legea locului” pentru întreaga Uniune Europeană. Cooperarea în cadrul Rețelei Europene a

Concurenței contribuie la asigurarea unei aplicări coerente a acestor norme. Rețeaua reprezintă un model inovator de guvernare în vederea punerii în aplicare a legislației comunitare de către Comisie și de către autoritățile statelor membre.

43. Într-un număr limitat de domenii²⁰, prezentul raport evidențiază aspecte care necesită o evaluare în continuare, dar care lasă deschisă întrebarea privind necesitatea unei modificări a normelor sau practicilor existente. Acesta va servi pentru Comisie, într-o etapă ulterioară, drept bază de evaluare a oportunității unor noi inițiative politice în domeniu.

²⁰ A se vedea punctele 12, 16, 18, 22, 27, 32, 33, 35, 36 și 40.